

STORTINGET

Innst. 191 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 13 (2021–2022)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Årsrapporter fra Stortingets faste delegasjoner til internasjonale parlamentariske forsamlinger for 2021

Til Stortinget

Sammendrag

Dokument 13 (2021–2022) inneholder årsrapportene for Stortingets delegasjoner til følgende interparlamentariske forsamlinger:

- Konferansen for arktisk parlamentarisk samarbeid (CPAR)
- Det parlamentariske partnerskapet Asia-Europa (ASEP) og ASEANs interparlamentariske forsamling (AIPA)
- EFTA- og EØS-parlamentarikerkomiteene
- Europarådets parlamentariske forsamling (PACE)
- Den interparlamentariske union (IPU)
- NATOs parlamentariske forsamling (NATO PA)
- OSSEs parlamentariske forsamling (OSSE PA)

Årsrapporten til Nordisk råds delegasjon for 2021 behandles separat. Det rapporteres ikke fra Stortingets delegasjon for forbindelser med Europaparlamentet og Stortingets delegasjon til Konferansen om EUs utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitik, der deltakelsen for begge utgår fra utenriks- og forsvarskomiteen.

Årsrapportene som følger, gir et bilde av omfanget og bredden i Stortingets interparlamentariske delegasjoners virksomhet i 2021. De beskriver arbeidet i de ulike delegasjonene og hvilke temaer som har preget sam-

arbeidet. Delegasjonene har ulike tematiske og geografiske virkeområder. Parlamentarikerforsamlingene har forskjellig tilknytning til de multilaterale foraene de er assosiert med. Noen har tett kontakt med regjeringssidens del av organisasjonen, mens andre har mer indirekte tilknytning. Noen av forsamlingene vedtar resolusjoner gjennom året, mens andre gjør sine vedtak på en årlig sesjon. Parlamentarikerforsamlingene har likevel mange fellestrekk og er viktige for den demokratiske forankringen av multilaterale politiske prosesser.

Som følge av stortingsvalget 13. september 2021 har Stortingets delegasjoner til de interparlamentariske forsamlingene fått ny sammensetning.

Rettsstat, menneskerettigheter og demokrati

Rettsstat, menneskerettigheter og demokrati er temaer som går igjen i de fleste av parlamentarikerforsamlingenes arbeid. Dette er også temaer som de norske delegasjonene er opptatt av. I flere av forsamlingene har det vært fokus på bekymring for rettsstatsutviklingen i Polen og Ungarn. I PACE er mye av arbeidet knyttet til spesifikke landsituasjoner som Russland, Ukraina og Hviterussland. I OSSE PA har det også vært fokus på Hviterussland og forsøk på å bidra til bred nasjonal dialog siden landet er medlem av forsamlingen. OSSE PAs hovedsesjonen i juli 2021 vedtok tre uttalelser («urgent items») om henholdsvis økende hat og intoleranse i OSSE-regionen samt Hviterussland og Ukraina.

I NATO PA er det en stadig større bevissthet om de demokratiske verdiene NATO bygger på, sett opp mot stater som Kina og Russland.

Klima og miljø

I flere av delegasjonene har klima overordnet sett vært et sentralt tema, ikke minst i forbindelse med FNs klimatoppmøte i Glasgow (COP26) i november. I ASEP/AIPA-delegasjonen har dette primært vært knyttet til bærekraftsmålene. I EFTA/EØS-delegasjonen har fokus vært på økonomi, handel og grønn omstilling. I IPU har det blitt fokusert på sammenhengen mellom fred og sikkerhet og klima. I Konferansen for arktisk parlamentarisk samarbeid (CPAR) og OSSE PA har klimaendringene og Arktis vært et fokusområde. PACE har satt på dagsordenen ulike menneskerettslige aspekter ved klima- og miljøspørsmål.

Koronapandemien

Koronapandemien har preget arbeidet til de interparlamentariske forsamlingene også i 2021. Ulike aspekter knyttet til koronaviruset har vært tema i flere av forsamlingene. Ikke minst har mange møter vært digitale istedenfor fysiske, og enkelte har vært avlyst. Noe av verdien knyttet til deltakelse i interparlamentariske forsamlinger er interaksjon og å skape og opprettholde nettverk med parlamentarikere i andre land. Det er mer krevende i en digital setting. Samtidig har de norske delegasjonene bidratt til å opprettholde dialog og samarbeid ved å delta aktivt i digitale møter. Høsten 2021 ble mange av de faste interparlamentariske møtene avvirket fysisk som normalt.

Andre samarbeidsforumer

I 2021 har Stortinget hatt formannskapet i Den europeiske interparlamentariske romkonferansen (European Interparliamentary Space Conference – EISC). Forumet har som mål å legge til rette for utveksling av informasjon om romaktiviteter og å fremme en felles forståelse for viktige temaer innen politikktutforming i Europa på romområdet. Formannsrollsrollen har gitt Stortinget anledning til å fremme norske interesser og næringer knyttet til romvirksomhet. Bruk av satellitter for havovervåking og kommunikasjon i Arktis har vært blant temaene som ble løftet frem. Stortinget var vertskap for en digital høynivåkonferanse den 10. mai 2021, hvor deltakerne ble enige om en fellesuttalelse. I tillegg ble det gjennomført en workshop i Tromsø 8.–9. november 2021 med i underkant av 30 deltakere fra ulike europeiske land.

Den 22. juni 2021 var Stortinget vertskap for den tiende Barents-parlamentarikerkonferansen. Konferansen ble gjennomført digitalt. Hovedtema for konferansen var helse, innovasjon, biodiversitet og arealbruk i Barentsregionen samt de unges rolle i barentssamarbeidet. Politikere fra de nordiske parlamentene og Russ-

land vedtok en resolusjon som reflekterte hovedtemaene i konferansen.

Koordinering og informasjonsdeling på tvers

Ut over arbeidet til de faste interparlamentariske delegasjonene innbefatter Stortingets internasjonale engasjement også komitéreiser og presidentskapets reiser, internasjonale besøk til Stortinget og internasjonale arrangementer som Stortinget er vertskap for. For å sikre best mulig informasjonsutveksling på tvers av delegasjonene, og mellom delegasjonene, presidentskapet og utenriks- og forsvarskomiteen (UFK), ble det i 2021 avholdt ett møte mellom delegasjonslederne, presidentskapet og UFKs ledelse.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad og Bengt Fasteraune, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Paal Kloster, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til at de internasjonale delegasjonene som Stortinget deltar i, er svært ulike i form, tematikk og virksomhet. Årsrapporten for Stortingets faste delegasjoner dekker den bredden av virksomhet som gjør seg gjeldende i det interparlamentariske arbeidet. Selv om delegasjonenes arbeid er forskjellig, har de etter komiteens mening det til felles at de gir en mulighet til læring, dialog og internasjonalt samarbeid som er viktig også for det politiske arbeidet i Stortinget.

Komiteen vil påpeke at arbeidet til de interparlamentariske forsamlingene i 2021 har vært sterkt preget av koronapandemien. Ulike sider ved bekjempelse av koronaviruset har vært tema i mange av forsamlingene. Samtidig har mye av møtevirkomheten vært gjennomført digitalt.

Komiteen viser til at viktige tema for interparlamentarisk arbeid i det foregående året har vært menneskerettigheter og demokrati og klimaspørsmål. Disse problemstillingene går igjen i flere av de interparlamentariske delegasjonenes arbeid. Menneskerettigheter har vært et sentralt tema i OSSE PA og i PACE. Bekymring for rettsstatsutvikling særlig i Polen og Ungarn har også vært tema i flere av forsamlingene. Klima har særskilt

vært tatt opp i forbindelse med FNs klimatoppmøte i Glasgow og innenfor ASEP/AIPA, EFTA/EØS og i IPU-samarbeidet.

Komiteen vil understreke at foregående år var et år med stor oppmerksomhet omkring problemstillinger som er viktige for nordområdene. Norge hadde i 2021 formannskapet i Den europeiske interparlamentariske romkonferansen og var i den forbindelse vertskap for samlinger både i Oslo og i Tromsø som omhandlet blant annet havovervåkning og kommunikasjon i Arktis. Stortinget var også i juni vertskap for den tiende Barents-parlamentarikerkonferansen, som omfatter de nordiske landene og Russland.

Komiteen viser til at mange av representantene legger ned mye tid og arbeid i det interparlamentariske samarbeidet. Et godt sekretariat er også en forutsetning for at man fra norsk side kan delta så aktivt som man

gjør. Samtidig er det et løpende behov for koordinering og god deling av informasjon mellom de ulike delegasjonene.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 13 (2021–2022) – Årsrapporter fra Stortingets faste delegasjoner til internasjonale parlamentariske forsamlinger for 2021 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 8. mars 2022

Ine Eriksen Søreide

leder

Marit Arnstad

ordfører

